

INFORMACJA PRASOWA

2024 rok w ZUS – najważniejsze zadania i programy

Aktywny Rodzic, wakacje składkowe, świadczenie interwencyjne, emerytury pomostowe, 800 plus, świadczenie wspierające, a także 13. i 14. emerytura - to tylko niektóre zadania i programy realizowane w 2024 roku przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Aktywny Rodzic

W październiku ZUS zaczął przyjmować wnioski o trzy świadczenia z nowego programu „Aktywny rodzic”, który pomaga godzić pracę zawodową z opieką nad dziećmi do lat trzech. Pierwsze świadczenie to „Aktywni rodzice w pracy”. Przysługuje aktywnym zawodowo opiekunom na dzieci od 12 do 35 miesiąca życia, które nie uczęszczają do placówek profesjonalnej opieki (żłobka, przedszkola, klubu dziecięcego, dziennego opiekuna). Świadczenie wynosi 1500 zł miesięcznie na dziecko lub 1900 zł, jeżeli maluch ma orzeczenie o niepełnosprawności z odpowiednimi wskazaniami.

Na dzieci, które uczęszczają do żłobka, klubu dziecięcego lub mają dziennego opiekuna, rodzice otrzymują „Aktywnie w żłobku”. Świadczenie pokrywa koszty czesnego (bez wyżywienia) do 1500 zł miesięcznie lub do 1900 zł, gdy dziecko ma odpowiednie orzeczenie o niepełnosprawności.

Trzecie z nowych świadczeń na dzieci to „Aktywnie w domu”, które zastąpiło Rodzinny Kapitał Opiekuńczy. Wynosi po 500 zł miesięcznie na każde dziecko w wieku od 12 do 35 miesiąca życia.

Wnioski o świadczenia są przyjmowane tylko elektroniczne. Rodzice wystąpili o wsparcie z nowego programu na ponad 450 tys. dzieci. Najwięcej wniosków dotyczyło „Aktywnie w żłobku” – na 200 tys. dzieci. O „Aktywni rodzice w pracy” opiekunowie wystąpili na przeszło 127 tys. maluchów, a o „aktywnie w domu” – na niemal 123 tys. dzieci. Do końca roku ZUS wypłacił łącznie 670,6 mln zł świadczeń z programu „Aktywny Rodzic”.

Wakacje składkowe

Od 1 listopada 2024 r. mikroprzedsiębiorcy wpisani do CEIDG oraz komornicy sądowi mogą składać wnioski o zwolnienie z opłacania składek na własne ubezpieczenia społeczne w jednym, wybranym przez siebie miesiącu w danym roku. W tym roku mogli uzyskać zwolnienie za grudzień, jeśli złożyli wniosek w listopadzie.

Na 31.12.2024 r. za grudzień 2024 oraz styczeń 2025 roku do ZUS wpłynęło łącznie blisko 1,5 mln wniosków o zwolnienie z obowiązku opłacenia składek.

Zwolnienie obejmuje składki od najniższej podstawy wymiaru, która obowiązuje osobę prowadzącą działalność. Ulga nie dotyczy składek, które przedsiębiorca opłaca za inne osoby, np. pracowników, zleceniobiorców czy współpracowników. Nie obejmuje też składek na własne ubezpieczenie zdrowotne przedsiębiorcy. Za miesiąc objęty wakacjami składkowymi nie trzeba płacić składek na Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy.

Składki objęte zwolnieniem zostaną sfinansowane z budżetu państwa i będą wliczać się do przyszłej emerytury czy renty przedsiębiorcy. Ponadto od kwot objętych zwolnieniem nie trzeba płacić podatku. Ulga w postaci wakacji składkowych stanowi pomoc publiczną de minimis. Dlatego przedsiębiorca musi podać we wniosku informacje o innych formach pomocy publicznej, z których korzystał w ostatnich latach.

Świadczenie interwencyjne oraz inne formy wsparcia przedsiębiorców

Od 5 października przedsiębiorcy poszkodowani w wyniku powodzi mogą składać do ZUS wnioski o świadczenie interwencyjne. Rolą tego świadczenia jest wsparcie dalszego prowadzenia działalności gospodarczej.

Do ZUS wpłynęło ponad 1,5 tys. wniosków o świadczenie interwencyjne dla przedsiębiorców poszkodowanych w wyniku powodzi. Suma ujęta we wnioskach przekroczyła 168,8 mln zł. Z tego wypłacono już przeszło 135,6 mln zł oraz 8,7 mln zł wyrównań po nowelizacji ustawy powodziowej. Na bieżąco przygotowywane są kolejne wypłaty.

Poza świadczeniem interwencyjnym ZUS oferuje także inne formy wsparcia. W odniesieniu do przedsiębiorców poszkodowanych w wyniku powodzi były to 1603 zgody na nowy termin płatności składek, 27 zgód na rozłożenia na raty należności z tytułu składek oraz 36 pozytywnych decyzji w sprawie zmiany warunków umowy o rozłożenie na raty należności z tytułu składek.

Świadczenie wspierające

1 stycznia 2024 r. weszły w życie przepisy wprowadzające świadczenie wspierające dla osób z niepełnosprawnościami. Od stycznia do listopada 2024 r. liczba osób uprawnionych do świadczenia wspierającego wyniosła 70,4 tys., a kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 2 mld 231 mln zł.

ZUS obsługuje świadczenie wspierające dla osób z niepełnosprawnością o największej potrzebie wsparcia w związku z trudnościami w samodzielnym funkcjonowaniu. Aby otrzymać świadczenie wspierające, w pierwszej kolejności trzeba zgłosić się do wojewódzkiego zespołu ds. orzecznictwa (WZON).

O świadczenie wspierające mogą starać się osoby mające status osoby z niepełnosprawnością, potwierdzony w formie: orzeczenia o niepełnosprawności i jej stopniu, wydanego przez zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności; orzeczenia o niezdolności do pracy lub orzeczenia o niezdolności do samodzielnej egzystencji wydanego przez lekarzy orzekających w ZUS; orzeczenia o inwalidztwie wydanego przed wrześniem 1997 r. przez komisje lekarskie ds. inwalidztwa i zatrudnienia.

Emerytury pomostowe

1 stycznia weszły w życie przepisy zmieniające ustawę o emeryturach pomostowych. Pozwoliły one przejść wcześniej na świadczenie osobom, które po raz pierwszy podjęły pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze po 1 stycznia 1999 r.

Nowe przepisy dotyczą osób, które wykonywały lub wykonują pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia. Prace w szczególnych warunkach to zawody związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia. Natomiast prace o szczególnym charakterze wymagają niezwyklej odpowiedzialności oraz wyjątkowej sprawności psychofizycznej. Są to takie zwody jak górnik, hutnik, rybak morski czy pracownik sprawujący opiekę w domu opieki społecznej nad osobami dotkniętymi chorobą psychiczną, jak również kierowca autobusu, trolejbusu oraz motorniczy tramwaju w transporcie publicznym, a także ratownik medyczny i wiele innych zawodów.

W listopadzie 2024 r. liczba osób pobierających emerytury pomostowe wyniosła 40 tys., a kwota ich wypłat w okresie od stycznia do listopada 2024 r. wyniosła 2 mld 302 mln zł.

800 plus

Od 1 stycznia 2024 r. świadczenie wychowawcze (tzw. 500+) zostało podwyższone do 800 zł. Nastąpiło to automatycznie, co oznacza, że nie trzeba składać żadnego dodatkowego wniosku.

Wniosek można złożyć jedynie elektronicznie przez aplikację mobilną mZUS na smartfony i tablety, bezpośrednio na PUE ZUS, na portalu Emp@tia albo w bankowości elektronicznej. Wypłata środków odbywa się bezgotówkowo na podany we wniosku numer konta. ZUS przekazuje pieniądze w każdym miesiącu w dziesięciu terminach płatności.

W okresie od stycznia do listopada 2024 r. wypłacono świadczenia wychowawcze na 7,2 mln dzieci, a kwota ich wypłat wyniosła 60 mld 572 mln zł.

13. emerytury

W okresie od kwietnia do listopada 2024 r. wypłacono dodatkowe roczne świadczenie pieniężne dla emerytów i rencistów, czyli tzw. 13-tki, dla 8,7 mln osób na łączną kwotę 15 mld 604 mln zł.

Trzynastka przysługuje w wysokości najniższej emerytury. W 2024 roku wynosiła 1780,96 zł brutto. Aby ją otrzymać, nie trzeba było składać żadnego wniosku. ZUS przyznał ją z urzędu.

Dodatkowe roczne świadczenie pieniężne przysługuje osobom, które 31 marca br. mają prawo do wypłaty emerytury – w tym emerytury pomostowej, okresowej emerytury kapitałowej i emerytury częściowej, renty z tytułu niezdolności do pracy – w tym renty dla inwalidów wojennych i wojskowych oraz rent wypadkowych, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej – w tym renty rodzinnej po inwalidzie wojennym lub wojskowym oraz rent rodzinnych wypadkowych, rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, świadczenia pieniężnego przysługującego cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, świadczenia i zasiłku przedemerytalnego.

14. emerytury

Od września do listopada 2024 r. wypłacono kolejne dodatkowe roczne świadczenie pieniężne dla emerytów i rencistów, czyli tzw. 14-tki, dla 6,7 mln osób na łączną kwotę 9 mld 898 mln zł.

W mijającym roku "czternastka" w pełnej wysokości wyniosła 1780,96 zł brutto, czyli tyle, ile wynosi minimalna emerytura. Na pełną kwotę mogą liczyć osoby, których świadczenie podstawowe, np. emerytura lub renta, nie przekraczają 2900 zł brutto.

Osobom ze świadczeniem głównym między 2900 a 4630,96 zł brutto "czternastka" została zmniejszona zgodnie z zasadą „złotówka za złotówkę”. Na przykład do emerytury 3500 zł brutto "czternastka" przysługiwała w kwocie mniejszej o 600 zł, czyli 1180,96 zł brutto. Świadczenie nie było jednak przyznawane, jeśli kwota czternastej emerytury była niższa niż 50 zł. Oznacza to, że tzw. czternastki nie otrzymały osoby mające emeryturę lub rentę wyższą niż 4630,96 zł brutto.

Beata Kopczyńska,
Regionalna Rzeczniczka Prasowa ZUS
w województwie śląskim